

**Butlletí Informatiu
de la Reial Acadèmia de Farmàcia
de Catalunya**

Número 5 Setembre-Desembre de 2021

Junta de Govern

President	<i>Excm. Sr. Dr. Jaume Casas Pla</i>
Vice-president	<i>Excm. Sr. Dr. Pere Berga Martí</i>
Secretària general	<i>Excma. Sra. Dra. Rosaura Farré Rovira</i>
Tresorer	<i>Excm. Sr. Dr. Joan Permanyer Fàbregas</i>
Interventora	<i>Excma. Sra. Dra. Rosa Núria Aleixandre Cerarols</i>
Bibliotecària	<i>Excma. Sra. Dra. M Rosa Buhigas Cardó</i>
Vice-secretària	<i>Excma. Sra. Dra. Núria Casamitjana Cucurella</i>

Altres càrrecs

Responsable relacions externes i del Butlletí Informatiu:

Excm. Sr. Dr. Oriol Valls Planells

President de la Comissió Científica:

Excm. Sr. Dr. Jaume Piulats Xancó

Coordinadora de relacions interacadèmiques de Catalunya:

Excma. Sra. Dra. M dels Àngels Calvo Torrs

Coordinador de relacions interacadèmiques de la resta de l'Estat Espanyol i estrangeres:

Excm. Sr. Dr. Josep M Ventura Ferrero

Director de Comunicació i Publicacions:

Excm. Sr. Dr. Ramon Canela Arqués

Assessor jurídic:

Excm. Sr. Dr. Agustí Jausás Martí

Responsable de les activitats del Museu Cusi:

Excm. Sr. Dr. Martí Pujol Forn

Presidents de Secció

Secció 1a Física, Química i Geologia:

Excm. Sr. Dr. Oriol Valls Planells

Secció 2a Biologia i Biotecnologia:

Excma. Sra. Dra. Joana M Planas Rosselló

Secció 3a Farmàcia Industrial:

Excm. Sr. Dr. Josep Ramon Ticó Grau

Secció 4a Salut Pública, Alimentació i Ambient:

Excma. Sra. Dra. Àngela Domínguez García

Secció 5a Història, Legislació i Deontologia:

Excma. Sra. Dra. Núria Casamitjana Cucurella

Secció 6a Farmacologia:

Excm. Sr. Dr. Josep Domènech Berrozpe

Secció 7a Farmàcia Assistencial:

Excm. Sr. Dr. Alfonso del Pozo Carrascosa

Editorial

Tot i les limitacions imposades per la pandèmia de la Covid 19, la nostra Acadèmia ha seguit desenvolupant la seva activitat durant aquest quadrimestre de setembre a desembre de 2020.

Destacarem, de totes maneres que, la major part d'aquestes activitats s'han desenvolupat de forma telemàtica, per respectar les normes conseqüents a l'esmentada pandèmia. En aquest aspecte volem destacar la tasca duta a terme pel nostre tresorer, l'Excm. Sr. Joan Permanyer que, amb l'assessorament tècnic de l'informàtic Sr. Txema Rabascall, ha fet possible aquesta nova forma de comunicació i participació entre els acadèmics, i que les sessions de l'Acadèmia quedin enregistrades en el canal de you tube. Tot i això encara queda per resoldre el tema de fer sessions per via telemàtica, en les que hi hagi d'haver algun tipus de votació. Per això caldria modificar el Reglament de l'Acadèmia, de forma que permeti fer las votacions a distància, sense caure a la il·legalitat. En aquest aspecte ens cal destacar la feina que està desenvolupant la vicesecretària Excma. Sra. Núria Casamitjana que ben aviat tindrà llest el projecte de modificació del Reglament, per ser aprovat en una pròxima reunió de la Junta General.

Ens cal fer-vos saber, també, que s'han produït alguns canvis en els espais de l'Acadèmia, havent-se traslladat la secretaria a la planta baixa, on era la sala de reunions, per poder facilitar l'atenció per part del personal als qui accedeixin a l'Acadèmia des del carrer. Mentre que, per altra banda, s'ha habilitat a l'altell, un espai per fer reunions de seccions i juntes de govern que, a partir d'ara, gaudiran d'una major intimitat.

També s'han produït canvis en la composició de la Junta de govern de l'Acadèmia, han renovat els seus càrrecs el vicepresident Excm. Sr. Pere Berga Martí i la secretària general Excma. Sra. Rosaura Farré Rovira, mentre que l'Excm. Sr. Martí Pujol Forn, deixa el seu càrrec de bibliotecari pel fet de passar a emèrit i s'ocuparà, a partir d'ara, de la supervisió de les activitats del Museu Cusí. El càrrec de bibliotecari l'ocuparà l'Excma. Sra. Maria Rosa Buhigas Cardó.

Anunciem, també, que ja s'ha posat en marxa la nova pàgina web de l'Acadèmia que ha desenvolupat l'empresa Connectus, amb l'ajut de la Fundació "La Caixa", i sota la supervisió dels Excms. Srs. Ramon Canela Arqués i Oriol Valls Planells. La nova web, tot i que encara falta descarregar-hi alguns arxius, és molt més atractiva i interactiva que la que disposàvem fins ara. Consulteu-la.

Hem de celebrar, també, l'edició per part de l'Acadèmia de tres importants obres “Les Concòrdies del segle XVI”, el llibre “De Monstris”, i l'anomenat “Medallas relacionadas con las Ciencias de la Salud”, com comentarem més endavant.

També ens cal comunicar que la Comissió Científica, sota la direcció de l'Excm. Sr. Jaume Piulats Xancó, ha finalitzat la preparació d'una nova edició de “Les Recomanacions de l'Acadèmia”, que en aquest cas està dedicada als “Opiacis en el tractament del dolor”. Un cop estigui disponible l'edició impresa, serà presentada als acadèmics i al públic.

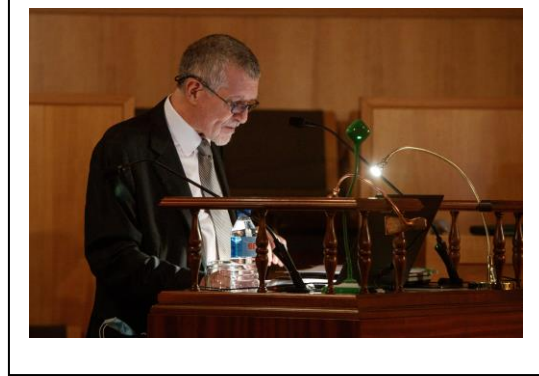
Us hem de manifestar, amb tristesa, el traspàs de qui fou acadèmic numerari emèrit d'aquesta Acadèmia l'Excm. Sr. Francesc Puchal Mas i el de l'acadèmic corresponent Il·lm. Sr. Antonio Monge Vega, de la Universitat de Navarra. Descansin en pau. En honor dels acadèmics finats l'any 2020 tindrà lloc, pròximament, una sessió necrològica telemàtica.

En el curs de redacció d'aquest butlletí informatiu ens hem assabentat que el dia 3 de gener s'ha produït un incendi a l'entrada de la nostra Acadèmia. Més endavant informarem amb més detall.

Us desitgem un feliç 2021

Nous acadèmics

El passat dia 28 de setembre, l'**Excel·lentíssim Sr. Dr. Miquel Carreras Coma** ingressà com acadèmic numerari amb la lectura del discurs: "*Aproximació i reflexions entorn de l'envelliment i les seves manifestacions cutànies*", li contestà, en nom de l'Acadèmia, l'Excm. Sr. Dr. Alfons del Pozo Carrascosa. L'acte va

ser transmès per via telemàtica i el discurs es pot trobar al canal you tube i serà penjat a la pàgina web de l'Acadèmia.

El dia 7 d'octubre, l'**Excma. Sra. Dra. Maria Rosa Buhigas Cardó** ingressà com acadèmica numerària amb la lectura del discurs: "*Exlibris mèdics. Estudi de la col·lecció d'exlibris del patrimoni de la Reial Acadèmia de Farmàcia*", li contestà, en nom de l'Acadèmia, l'Excm. Sr. Dr. Martí Pujol Forn. L'acte va ser transmès per via telemàtica i el discurs es pot

trobar al canal you tube i serà penjat a la pàgina web de l'Acadèmia.

Sessions acadèmiques que han tingut lloc aquest quadrimestre

Junta General Ordinària. El passat dia 17 de desembre, a la sala d'actes de la RAFC, es va celebrar la Junta General Ordinària presencial amb l'assistència d'11 acadèmics numeraris i 3 numeraris emèrits.

En primer lloc, la secretaria general Excma. Sra. Rosaura Farré va demanar si hi havia alguna esmena a les actes de les Juntes Generals anteriors, que prèviament s'havien enviat per correu, com que no hi va haver cap esmena es van sotmetre a votació i es van aprovar per unanimitat.

Tot seguit va prendre la paraula l'Excm. Sr. President Dr. Jaume Casas qui, va emetre **l'informe reglamentari**, exposant, en primer lloc que esperava que les pròximes reunions es poguessin dur a terme de forma telemàtica, un cop s'hagi modificat el reglament per permetre les votacions a distància.

Comunicà, també, que la comissió científica tenia finalitzada la nova edició de "Les recomanacions de l'Acadèmia", com hem comentat abans. Tot seguit informà que encara no s'havia celebrat la reunió, posposada per dos cops, entre la comissió de treball del Consell Interacadèmic, la Dra. M Àngels Calvo i el Dr. Jaume Casas, vicepresidenta actual i vicepresident anterior de la comissió interacadèmica i el Sr. Xavier Bernadí, director general de Dret i d'Entitats Jurídiques del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya. En qualsevol cas, va ressaltar que ja ens van anunciar la fi de les subvencions de la Conselleria de Justícia i de la Fundació La Caixa pels anys vinents. Explicà, així mateix, que la situació pandèmica actual ha impulsat la necessitat d'emprar la via telemàtica per reunions, conferències i altres actes i va informar sobre la proposta de modificacions del Reglament de l'Acadèmia, que permetin votar per correu i celebrar els diferents actes per via telemàtica, com hem comentat abans. Indicà que les pròximes sessions previstes: la inaugural, la sessió necrològica i la de vacunes, es trametran també, per via telemàtica, com explicarem més endavant.

Informà que hi ha previst fer eleccions d'acadèmics el mes de juny i que hi ha acadèmics que tenen pendent la lectura del seu discurs. De moment es

faran les lectures dels discursos d'ingrés dels acadèmics que han acceptat fer-ho per via telemàtica, mentre que els que prefereixin fer-ho de forma presencial, hauran d'esperar per més tard. A més comunicà que la Junta va aprovar que els acadèmics electes abonin les despeses derivades de la seva entrada a l'Acadèmia, cosa que ja es fa d'una forma manera o altra a diferents acadèmies del nostre entorn.

A continuació, el president explica les gestions fetes amb relació a l'estat en què es troba l'entrada al recinte de la RAFC. El vicepresident Dr. Berga va enviar cartes a El Periódico i a La Vanguardia, que varen ser publicades. A continuació el president Dr. Casas també va fer-ho i a més n'envià les còpies a la Sra. Elsa Ibar, directora general de la Direcció General del Patrimoni Cultural i a la Sra. Yolanda Hernández, Gerent del Districte de Ciutat Vella. De moment només s'ha rebut resposta de Patrimoni on informen que com a resultat de la visita d'inspecció i de l'informe per part de l'arquitecta dels Serveis Territorials de Cultura, que constata el deteriorament, s'han dirigit a la Direcció de Serveis d'Arquitectura i Patrimoni de l'Ajuntament de Barcelona, que és la unitat competent, per tal que prenguin les mesures oportunes per corregir aquesta situació. En un article publicat a "El Periódico" el passat 10 de desembre s'assenyala que posats en contacte amb l'Ajuntament de Barcelona els diuen tenir el projecte que contempla "desmuntar la coberta sencera, reforçar la part interior amb formigó de calç i una estructura metàl·lica, i refer l'evacuació d'aigües", entre altres millores. Aquestes actuacions es farien en tres fases amb un cost total de 570.000 euros. Per a finançar aquestes obres, el consistori ha demanat una subvenció al Ministeri de Foment sobre la base de "l'1,5 cultural", del qual encara asseguren no tenir una resposta. Mentre no arribi aquesta ajuda estatal, l'espai continuarà clos i el districte es compromet a enviar un equip de neteja i manteniment dos cops per setmana. De moment, des de l'Acadèmia es fa un seguiment de la neteja.

Per altra banda, va informar que el Dr. Berga ha estat membre del jurat dels Premis Panorama, el lliurament dels qual s'ha ajornat sine die, a causa de la situació actual.

En el capítol de felicitacions, el Dr. Casas va felicitar la Comissió de Comunicació i en especial als Drs. Canela i Valls per la feina feta amb l'empresa Connectus en relació amb la nova pàgina web de l'Acadèmia. Als nous presidents dels Col·legis de Farmacèutics de Catalunya: Sr. Jordi Casas

(Barcelona), Sra. Rosa Núria Aleixandre (Girona), Sra. Maria Enrique-Tarancón Delmàs (Lleida) i Sr. Toni Veciana Nogues (Tarragona). Al president de la Federació Farmacèutica (Sr. Xavier Casas); a la Sra. Carmen Peña anomenada presidenta d'Honor de la FIP i a l'acadèmic corresponent Sr. Hèctor Jausas (Biotechnology and Life Sciences Practice Health Care Law), elegit "lawyer of de year 2021" per "Best Lawyers".

El president, agrai la feina feta a les persones que aquell dia finalitzaven el seu mandat a la junta de govern de l'Acadèmia. De forma especial va agrair al Dr. Martí Pujol la seva feina perquè en passar a la condició d'emèrit deixava el càrrec de bibliotecari, tot i que continua amb nosaltres com a responsable de la relació de l'Acadèmia amb el museu Cusí i l'organisme que l'allotgi, perquè com s'explicarà després hi ha canvis.

Tot seguit donà la paraula al tresorer Dr. Permanyer perquè expliqués el **pressupost per l'any 2021** tot avançant que la situació econòmica i les previsions pels anys vinents són dolentes.

El tresorer, Dr. Permanyer, començà dient que per l'any 2021 hi ha una minva de subvencions perquè com ja s'ha dit, no hi haurà les subvencions de la Conselleria de Justícia ni de la Fundació La Caixa. Després va passar a comentar el pressupost, ajustat a aquesta situació, que ja es va enviar als components de la junta. Sotmès a votació el pressupost s'aprovà per unanimitat. Comentà que la Conselleria de Salut, que és la

El Dr. Permanyer presenta el pressupost de l'any 2021

principal finançadora de l'Acadèmia, deu la subvenció del 2019, que ara s'acaba de justificar la de l'any 2020 i que en aquesta ocasió s'ha hagut de contractar un auditor extern. Pel que fa a la Conselleria de Justícia explica que abans de la Covid-19 es va presentar una sol·licitud de subvenció de 7500 €. El mes d'octubre del 2020 es va presentar la justificació de les despeses, però la conselleria no ho va aprovar, perquè no es corresponia amb el presentat abans de la Covid-19, i que a causa d'aquesta no es va poder realitzar. S'han presentat al·legacions a la conselleria, sense rebre

de moment cap resposta. Estan també pendents de cobrar 16.800 € del projecte de la Fundació La Caixa.

El Dr. Valls, responsable de la comissió de comunicació externa, presentà la Sra. Arcos de l'empresa Connectus, que és la que ha desenvolupat la nova pàgina web de la RAFC. La Sra. Arcos començà agraint als membres de la RAFC, que hi han col·laborat aportant informació per la pàgina, la tasca realitzada, i a continuació mostrà els aspectes més destacats de la nova web i la utilitat dels diferents apartats. Finalment, indicà que molt aviat serà accessible. Tan bon punt com sigui així es comunicarà, per correu electrònic, als acadèmics i a tots els possibles interessats.

Presentació dels llibres edició *Les Concòrdies* i del *De Monstris, Medalles sanitàries*.

El president Dr. Casas donà, en primer lloc, la paraula al Dr. Oriol Valls coordinador de la publicació de *Les Concòrdies del segle XVI*. El Dr. Valls va fer un breu repàs de la història de les Concòrdies de Barcelona (1511, 1535 i 1587), assenyalant que la de l'any 1511 es considera la segona Farmacopea del món, després del "Receptari Florentí de 1498". Un fet diferencial d'aquestes farmacopees catalanes,

El Dr. Oriol Valls presenta "*Les Concòrdies del segle XVI*"

escrites en llatí, és que no les varen imposar les autoritats sanitàries, sinó que van sorgir per un acord entre els apotecaris de Barcelona, d'ací el nom de "Concòrdies". Amb motiu de la commemoració l'any 2005 dels 50 anys de la fundació d'aquesta Reial Acadèmia, la Junta de Govern va decidir fer una edició facsímil de les tres primeres concòrdies de Barcelona. L'edició es va completar amb un llibre introductori (en català, castellà i anglès), en el que col·laboraren el Dr. Miquel Ylla-Català, llavors president de l'Acadèmia, que va fer el pròleg; el Dr. Josep M Suñer, que va descriure, magistralment les històries de les tres Concòrdies; el Dr. Xavier Sorní i el Dr. Jacint Corbella, que respectivament, varen situar a l'època de les Concòrdies els col·legis d'Apotecari i la situació epidemiològica. Aquesta edició es va esgotar ràpidament i per aquesta raó l'actual Junta de Govern, va proposar fer-ne una nova edició, aprofitant un ajut de la Fundació La Caixa. Les

Edicions de la UB, que, sortosament, conservaven els fotolits de fa 15 anys, han fet una nova edició, idèntica a l'anterior, però que a més inclou un pròleg del president de l'Acadèmia Dr. Jaume Casas.

A continuació donà la paraula al Dr. Martí Pujol, bibliotecari, responsable de la publicació del llibre *De Monstris*. El Dr. Pujol explicà que aquesta obra, editada a Amsterdam l'any 1665 pel metge holandès Gerardus Blassius i basada en un llibre anterior de Fortuni Liceti de l'any 1616 titulat "*De Monstruorum causis, natura et differentiis*", destaca a la col·lecció de llibres antics dels segles XVI, XVII i XVIII de la biblioteca del Museu Cusí de Farmàcia. Es tracta d'un compendi de descripcions i gravats sobre imatges de monstruositats, moltes d'elles totalment inventades i lluny de qualsevol realitat, acompanyades d'explicacions del seu origen d'acord amb els coneixements científics de l'època (final del Renaixement i inici del Barroc). La RAFC, amb l'ajuda del departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya i de la Fundació de l'Obra Social de la Caixa, ha fet una impressió d'aquesta obra que inclou el facsímil del text original en llatí, més la seva traducció al català, feta per l'empresa TECLAT SL, més un pròleg de la traductora Dra. Aguilera que és un estudi molt ben documentat sobre: la història de la teratologia; la vida de Fortuni Liceti, el seu llibre sobre els monstres i la seva importància històrica i pervivència actual.

A continuació el Dr. Casas presentà el seu llibre "*Medallas relacionadas con las Ciencias de la Salud*" de la col·lecció Casas, que és el tercer volum d'una sèrie numismàtica relacionada amb la salut (el primer va ser sobre bitllets de banc (2011) i el segon sobre monedes (2015)), i

El Dr. Martí Pujol presenta “De Monstris”

El Dr. Jaume Casas presenta “Medallas relacionadas con las Ciencias de la salud”

que com els llibres anteriorment presentats es lliurarà als acadèmics numeraris que ho sol·licitin.

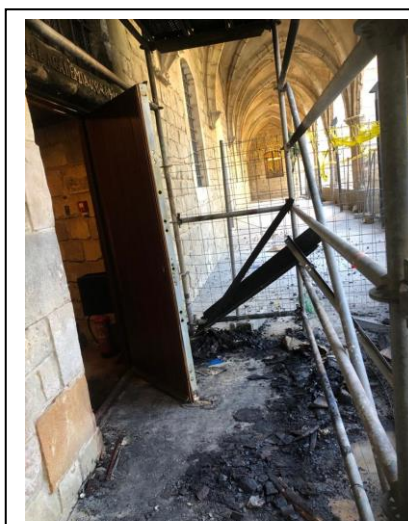
El bibliotecari i responsable del Museu Cusí Dr. Pujol, informà sobre els dubtes que han sorgit al voltant del museu Cusí de la Farmàcia arran de la venda de les plantes Novartis de Barbera del Vallès i el Masnou, seu del museu, a Siegfried SL que s'ha realitzat a finals del 2020. Cal a esperar i veure que passa.

En el torn obert de paraules la Dra. Aleixandre, interventora i vicepresidenta del Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya comentà que els Col·legis de Farmacèutics i el Consell haurien de disposar d'una obra tan important com Les Concòrdies. S'acorda que l'Acadèmia en regali un exemplar a cadascun d'aquests organismes.

Junta General Extraordinària. A continuació de la Junta Ordinària es va procedir a la celebració d'una Junta General Extraordinària amb l'objectiu presentar i votar els canvis preceptius de la Junta de govern que hem esmentat abans, incloent-hi el nomenament de la nova bibliotecària la Dra. M Rosa Buhigas Cardó. La proposta es va aprovar per unanimitat.

Altres activitats i notícies

Incendi a l'entrada de l'Acadèmia. El dia 3 de l'actual mes de gener ha tingut lloc un incendi, a la porta d'entrada de la nostra Acadèmia. El bon funcionament del sistema anti alarma de l'Acadèmia, juntament amb la ràpida intervenció dels bombers i, sobretot el fet que la porta estigués dotada d'un blindatge tallafocs, van evitar una catàstrofe molt pitjor, impedit que el foc penetrés al recinte destruint part del patrimoni de l'Acadèmia i el d'altres entitats del

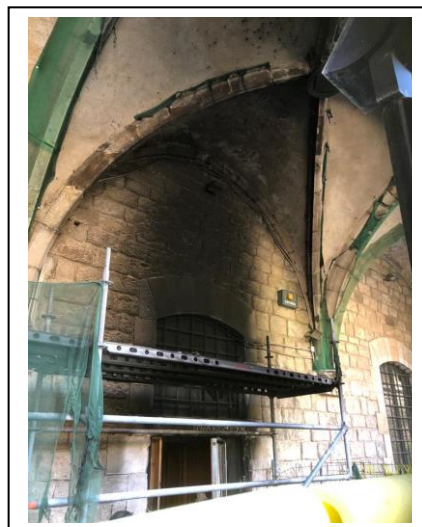
mateix recinte.

La porta, això sí, ha quedat malmesa i ha calgut posar un guarda de seguretat per vigilar la seu de l'Acadèmia, fins al dijous dia 7 en què, en un temps rècord ens van posar una nova porta blindada.

El recinte, per altra banda, tot i que no hi va penetrar el foc, es va omplir de fum, la qual cosa va fer que s'activés l'alarma antiincendis, però com que l'Acadèmia estava tancada per ser diumenge, no hi va haver intoxicats.

Per atendre als costos que ha originat l'incendi, no s'ha pogut recórrer a la nostra companyia d'assegurances, ja que cobreix solament el contingut, però no el continent, que és el cas d'aquest sinistre. Per altra banda, com que el recinte és titularitat de l'Ajuntament de Barcelona, s'estan fent gestions davant d'aquest organisme a fi que la seva assegurança cobreixi les despeses originades per l'incendi.

Felicitem al president Sr. Jaume Casas, al vicepresident Sr. Pere Berga, a la secretaria general Sra. Rosaura Farré, i a l'administrativa Sra. Esther Porcel, per la seva ràpida i eficaç gestió del conflicte.

Properes activitats

Calendari d'activitats previstes. Rebreu informació més detallada pròximament.

25 de gener: Sessió inaugural del curs 2021 de la Reial Acadèmia de Farmàcia de Catalunya, en el decurs de la qual l'acadèmic numerari emèrit Excm. Sr. Dr. Agustí Jausàs Martí, llegirà el seu discurs reglamentari titulat "*La farmàcia i la indústria farmacèutica davant la Covid-19*". L'acte s'emetrà de forma telemàtica.

1 de febrer: Sessió Necrològica en record dels acadèmics finats Excms. Srs. Francesc Puchal i Antonio Monge, Il·lma. Sra. Iris Figuerola, i Il·lms. Srs. Alfons Hosta, i Frederic Suñer. L'acte s'emetrà de forma telemàtica.

10 de febrer: Sessió Ordinària de la Reial Acadèmia de Farmàcia de Catalunya sobre "*Reptes de salut pública que planteja la vacunació enfront de la Covid-19*". Actuaran com a ponents: el Dr. Joaquim Segalés, investigador d'IRTA-CRESA, catedràtic de Veterinària de la UAB "*Què podem esperar de les vacunes enfront de SARS-CoV-2*"; el Dr. Andrés Antón Pagarolas, responsable de la Unitat de Virus Respiratoris del Servei de Microbiologia de l'Hospital Universitari Vall d'Hebron "*La diversitat genètica del SARS-CoV-2 és un taló d'Aquil·les per al tractament i la prevenció*"; el Dr. Jeffrey V. Lazarus, del Barcelona Institute for Global Health (ISGlobal) de l'Hospital Clínic, Universitat de Barcelona "*La reticència vacunal com combatre-la en l'era del COVID-19 i com pot generar iniquitat*". La sessió serà retransmesa per Zoom, raó per la qual es demana la inscripció prèvia, abans del 8 de febrer de 2021, a fi i efecte que se'ls pugui enviar l'enllaç per a la connexió.

17 de febrer: Recepció de l'acadèmica corresponent Il·lustre Sra. Catherine Vidal, amb el discurs titulat: "*La gestió del risc i de la qualitat a la indústria farmacèutica i alimentària*". El presentarà en nom de l'Acadèmia l'Excma. Sra. Dra. Montserrat Rivero.

Institucions i entitats que patrocinen les activitats de l'Acadèmia:

Almirall, S.A.; Antoni Vila Casas; Associació Espanyola de Farmacèutics de la Indústria (A.E.F.I.); Consejo General de Colegios de Farmacéuticos; Consell Català de Col·legis Farmacèutics; Conselleries de Justícia i Salut de la Generalitat de Catalunya; Dr. Esteve; Federació Farmacèutica Soc. Coop. C.L.; Grífols Movaco S.A.; J. Uriach y Compañía, S.A.; Laboratoris Angelini Farmacèutica S.A.; Laboratori Viñas; Laboratoris Ferrer Internacional; Laboratoris Ordesa S.L.; Novartis Farmacèutica S.A.

Reial Acadèmia de Farmàcia de Catalunya. Carrer de l'Hospital 56. 08001 Barcelona.
Tel. 934430088. Fax 933295204. E-mail: academia@rafc.cat Web: <http://www.rafc.cat>